

Plantae rariores

in

Dalmatia recens detectae

a

Roberto de Visiani, M. D.

et

plurium Academiarum Sodali.

Alter jam labitur annus, ex quo Floram dalmaticam illustraturus, stirpium rariorum hac in provincia nascentium specimen edidi *), cui aliud quotannis mea cura accessurum esse tunc temporis pollicebar. Placuit Academiis spectatissimis, Botanicisque clarioribus opus illud insperata benevolentia complecti, minus profecto ut labores meos aequa mercede rependerent, quam ut juvenilem animum gloriolae cupidum laudis oblectatione alliciendo ad majora excitarent. Quorum expectationem ne viderer aut consulto ignorare, aut ingratis negligere, in patriam reversus sedulo incubui ac totus in eo fui, ut plantas ejusdem indefesso labore inquirerem, subtiliores eorumdem differentias eruerem, dubias species vivorum speciminum contemplatione illustrarem, novas describerem, falsas delerem.

*) Stirpium Dalmaticarum specimen, Auctore Roberto de Visiani. Patavii, typis Crescinianis, MDCCCXXVI.

Hoc consilio veterem Dalmatiam venetam, illam scilicet quae Tedanium et Naronem interjacet, vere et aestate anni proxime elapsi longo et laborioso itinere rimatus sum, ex quo Florae dalmaticae herbarium magnopere excrevit, atque materies voluminibus pluribus accomodata in praesto fuit.

Librorum tamen plurimorum penuria, caelatorum hic loci defectus, plurium specierum inopia quibuscum necesse esset plantas aliquot dalmaticas sedulo comparare, vetuit in praesenti tum stirpes detectas eadem ratione ac forma typographica in lucem edere, qua usus fueram in opere nuper citato tum eas tute ac sine ulla dubitationis nota pro novis proponere. Ne vero hae diutius laterent plantae, quarum partem amicissimi et egregii botanices cultoris Jos. Tommasinii curis et diligentiae me debere, grato animo, et lubentissime testor; utque botanicorum de iisdem judicia aliquo modo exposcerem atque tentarem, non aliis prorsus inutile, mihi vitio vertendum opus me futurum putavi, si pro tempore specierum minus cognitarum, illarum scilicet quae notis pluribus a stirpibus affinis mihi notis abluunt, diagnoses, ut ita vocant, seu compendiosas descriptiones ac differentias evulgarem.

Aequi bonique faciant viri in re herbaria praecleari hoc quaecumque messis amplissime spicilegium, meque de speciebus minus bonis, vel observationibus minus rectis humaniter admonere non desinant.

1. *Andropogon pubescens* mihi.

A. spicis axillaribus terminalibusque longe pedunculatis vaginatis geminis, vaginis glabris, pedunculis apice pubescentibus, flosculis hirsutis arista sextuplo brevioribus, foliis angustissimis glaucis brevibus sparsim pilosis, culmo simplici. 24 v. v.

Hab. in graminosis maritimis loco Dobarce dicto prope Vvullin inter Onaeum et Mucarum.

Obs. Affinis *A. hirta*, qui differt vaginis villosis, pedunculis apice pilis longis distiche barbatis, flosculis arista quadruplo brevioribus, foliis late linearibus glabris multo longioribus, et culmo ramoso. Floret Junio.

2. *Phleum echinatum* Host. Ic. gram. austriac. Vol. III. p. 8. tab. 11. (1803.)

P. spica subovata, glumis calycinis basi ciliatis apice truncatis carina acuminato-aristatis, aristas florum superiorum calyce longioribus, omnibus angulatis scabris demum divergentibus, radice fibrosa annua. ☉ v. v.

Vulgaris in tota Dalmatia litorali.

Syn. *Phl. felinum* Smith Prodr. Fl. Graec. 1. p. 42. (1806.)

Obs. *P. felinum* Sm. unum idemque esse ac *P. echinatum* H. praeter concordantiam characterum utriusque plantae a botanicis expositorum me docuit autopsia stirpis siculae a cl. Gufsone pro *P. felino* communicatae, quae cum nostro *P. echinato* omnibus in notis ad unguem consentit. Certe diagnoses

et differentiae a. b. m. Roemero et Schulteso in *Syst. veg. vol. II. pag. 380 — 81* adductae utrisque speciebus accomodantur; non ita vero res se habet quoad notas, quibus cel. Sprengel hasce plantas distinguere conatus est in suo *Syst. veg. vol. I, p. 241 — 42*. Ipse enim tribuit *P. echinato* spicam compositam subovatam; calyces truncatos ciliatos aristatos, et folia serrulata; *P. felino* econtra spicam ovatam, et calyces acutos glabriusculos acuminato-aristatos. Attamen, venia tanti Viri, et ex plena stirpis dalmaticae cognitione, asserere non dubito, spicam *P. echinati* forma ovali nunc magis nunc minus oblonga frequenter ludere, prout variat loci natalis natura, nunquam tamen, etiam in locis ferocioribus, eam compositam reperisse; calyces utriusque speciei truncatos esse, sive, ut ipsius cl. Smithi verbis utar, *obtusissimos et basi tantum ciliatos*; carinam vero glumarum in aristam basi latiorrem, dein sensim attenuatam produci, sive esse acuminato-aristatam, ut ipse optime expressit sub *P. felino*; folia denique margine vix scabriuscula. Arista florum inferiorum breviores sunt quam in aliis, et calyces vix adaequant. Ex quibus patet duas hasce species in unam jugendas esse.

3. *Asperula canescens* mihi.

A. undique cano-scabra, radice perenni, caulibus adscendentibus annuis tetragonis ramosis, foliis quaternis planis, inferioribus ellipticis oblongioribus, superioribus linearibus, supremis valde inaequalibus.

libus, floribus axillaribus terminalibusque paucis fasciculatis corollae laciniis apice transverse bifidis, fructibus glabris asperis. 4 v. v.

Hab. in colle S. Georgii in agro Sibenicensi. Julio.

Obs. An *A. scabra* Presl? mihi tantummodo nota ex diagnosi nimium brevi a cl. Sprengelio exarata in *Syst. veg. vol. I. p. 395*. Videtur tamen differre foliis non cuspidatis, omnibus quaternis et si inaequalibus, non summis oppositis. Praeterea in hac diagnosi nullus fit sermo de caulibus fructuumque asperitate, deque dentibus in quos corollarum lacinae in mea specie bifida dividuntur. Haec quoque, ut caeterae plantae partes, scabrae sunt ex pube quadam minima rigida densa canescente.

4. *Galium rupestre* mihi.

G. glabrum viride, caulibus quadrangulis diffusis dichotome ramosissimis basi lignosis, ramis divaricatis, foliis subsenis linearibus acutis margine revolutis scabris, supremis oppositis, floribus laxepaniculatis, axillaribus solitariis, terminalibus subgeminis inaequaliter pedunculatis, corollis campanulatis obtusis, fructibus glabris laevibus. 4 v. v.

In rupestribus Onaei, Vvullia, mont. Biokovo, Turrie. Junio, Julio. Fl. albi.

5. *Campanula Pumilio* Portenschlag, Roem. et Sch. *Syst. V. p. 136. Trattinnick Enum. Pl. dalm. p. 13 — 14. tab. 2.*

C. suffruticosa subacaulis caespitosa, foliis patentibus lanceolato-linearibus obtusiusculis, margi-

6

ne involutis, supra niveo-pilosis; subtus glaberrimis carinatis, floribus terminalibus solitariis sessilibus, calycibus hispidulis persistentibus; laciniis linearibus demum reflexis, corolla tubuloso-campulata, stigmatibus bitubo. 24 v. v.

Hab. in jugo Troglav nuncupato montis Biokovo. Junio. Julio.

Obs. Descriptio hujusce speciei in *Syst. veg. b. m. Roemeri et Schultesi Vol. V. p. 136* primum data, utpote quae a sicco specimine sumpta, pluribus scatet mendis. Folia enim non recurva sunt sed recta patentia, in sicco tamen aliquantisper curvantur; margines eorum non revoluti sive deorsum inflexi, sed potius involuti sive sursum; ipsa non super nitida glaberrima subtusque niveo-pilosa, sed e contra. Melior profecto atque exactior diagnosi a cl. Trattinickio data loco citato, sed nimium brevis, nec characteres formae pubisque foliorum sat perspicere expositi. Icon opellae ejusdem bona: praestat tamen observare, caules in hac specie nunquam adeo elongari ut sub littera a tab. 2., quae sane non representat plantam subcaulem, nec calyces adeo produci, sed breviores esse, pilis sparsis obsitos, nec exacte ciliatos. Optima e contra pars b ejusdem tabulae.

6. *Campanula serpyllifolia* mihi.

C. pumila caespitosa, caulibus diffusis decumbentibus unifloris, foliis obverse lanceolatis obtusis retusisve integris glabris margine ciliatis, caulinis

sefsilibus alternis, radicalibus rosulatis basi longe attenuatis subcrenatis; floribus bracteatis, calycibus 5-fidis: laciniis oblongis obtusis ciliatis, corolla campanulata 5-loba obtusa. 24 v. v.

Hab. in Biokovi jugo excelsiori, S. Georgii nuncupato. Floret Junio. Julio.

Obs. Plantula elegans caulibus bracteis calycibus corollisque purpurascens, inter *Campanulas primae sectionis Syst. veg. 1. pag. 725. cl. Sprengelii adnumeranda.*

7. *Hyosciamus varians* mihi.

H. lanuginosus viscidus, foliis petiolatis sinuato-lobatis obtusis, inferioribus subcordatis, floralibus ovatis basi attenuatis subintegris, floribus racemosis secundis subsefsilibus, infimis longe pedunculatis, corollae tubo incurvo intus atropurpureo demum viridi, limbo irregulari, lobis tribus superioribus majoribus planis. ☉. v. v.

Ad muros et in ruderatis totius Dalmatiae litoralibus. Fere semperflorens.

Obs. Inter *H. aureum* et *album* medius, floribus priori, notis reliquis alteri similis, immo ipsi affinis uti *H. nigro* *H. pallidus* Kit. Corollae fundus ante anthesin atropurpureus dein viridis, antherae majusculae lilacinae dein albae. Huc videtur pertinere *H. albus* Bull. *Herb. de la France, t. 99.* ob colorem corollae (litt. c.); in qua icone desiderantur flores inferiores, ac ideo discerni nequit utrum pedunculati sint nec ne. Icon haec ex cl.

Smithi auctoritate exhibet *H. album* β Linn., quem speciem esse distinctam ipsemet suspicatur in *Flor. graec. Cent. III. p. 25.*

8. *Anchusa microcalyx mihi.*

A. hispida, caulibus debilibus subsimplicibus, foliis planis: radicalibus obverse lanceolatis basi attenuatis obtusis repandis: caulinis lanceolatis sessilibus acutis integris; racemis pedunculatis conjugatis alternis, basi foliolatis, laxis, calycibus hispidissimis 5-fidis corollae tubo recto brevioribus, bracteo-
lis duplo longioribus, fructiferis erectis, fornicibus, apice incrassatis truncatis glabriusculis, nucibus rugosis apice acute bicostatis, basi umbilicatis. ¶ v. v.

Hab. circa pagum Verlika ad margines agrorum. Julio.

Obs. Calyces parvi, minores etiam quam in *A. sempervirente.*

9. *Cerintho purpurea mihi.*

C. caule erecto superne ramoso, foliis amplexicaulibus obtusis glaucis crassiusculis laevibus integris albo-maculatis, inferioribus spathulatis basi attenuatis, superioribus cordatis, corollis conico-clavatis faucem versus subtus ventricosis, limbo constricto, dentibus obtuse triangularibus reflexis brevissimis. © v. v.

In sylvaticis Boraja inter Sibenicum et Tragurium. Majo.

Obs. Nimium affinis, nisi eadem, *C. retor-tae* Sm. *Fl. Graec. Cent. 1. p. 60 — 61, tab. 171.*

Attamen in nostra corollae non flexae duplici curva, ac propemodum sigmoideae, ut in illa, sed tantum apicem versus inferius gibbosae, et dentes non acuti patentes, sed reflexi obtusiusculi. In descriptione insuper speciei tum Florae Graecae loc. cit., tum *Syst. veg. vol. p. 711 — 12. Röm. et Sch.* nullus sermo de maculis foliorum. Haec in viridi laevia, in sicco autem aspera ob verruculas albidas antea in textu foliorum immersas, et exsiccatione extus eminentes. Pars plantae floralis ex violaceo purpurascit, in sicco autem atropurpurea est aut cyanaea.

10. *Herniaria rotundifolia* mihi.

H. radice perenni, caulibus prostratis herbaceis ramosis puberulis, foliis elliptico-subrotundis obtusis crassis glabris subciliatis petiolatis, floribus axillaribus glomeratis glabris sessilibus. 24. v. v.

In maritimis graminosis ins. Apsyrtidis prope Lofsin piccolo in portu Cigale. Aprili.

11. *Anthriscus Cerefolium* mihi.

A. glabra, caule striato dichotomo geniculis tumidis, foliis triternatis petiolatis, foliolis late ovatis basi obliquis inciso-pinnatifidis, laciniis oblongis obtusis; vaginis floccoso-ciliatis margine membranaeis, umbellis axillaribus terminalibusque, involucri monophyllo lanceolato, involucellisque polyphyllis ovato-lanceolatis reflexis acuminatis margine membranaceis, fructibus fusiformibus muricato-tuberculosus, stylis divergentibus. ♂? v. s.

Hab. in monte Sella supra Ascrivium. Floret Junio.

Obs. Ex *Anthrisci* speciebus a cel. Sprengelio enumeratis in *Syst. veg.* 1. p. 904, uni *A. fumoroidi* mihi ignotae videtur affinis, a qua tamen, ex diagnosi, differt caulis ramificatione ac nodositate, foliis minus compositis, laciniis glabris latioribus, vaginis floccosis margine tantum scariosis, umbellis axillaribus terminalibusque.

12. *Pastinaca selinoides* mihi.

P. glabra, caule erecto striato ramoso, foliis petiolatis pinnatis, inferiorum foliolis ovato-cuneatis inciso-pinnatifidis, laciniis ovatis lanceolatisque integris margine scabris subtus venosis, superiorum lanceolatis subintegris, involucro subnullo. ♂

Circa pagum Vertika in herbidis, pratis. Autumno. v. v.

Obs. Genere ambigit inter *Selina* et *Pastinacas*: at fructus forma, et affinitas cum *P. pimpinellifolia* M. B., a qua tamen differt characteribus a cl. Sprengelii datis in *Syst. v.* p. 913., stirpem nostram *Pastinacis* adnumerant. Flores albi, subtus fructusque rubri.

13. *Ornithogalum saxatile* mihi.

O. scapo recto, foliis glaucis unicoloribus canaliculatis late linearibus ciliatis, racemo ovato oblongo, bracteis lanceolato-linearibus longe acuminatis flores aequantibus, pedunculis fructiferis erectis, pe-

talis oblongis alternis obtusis, filamentis subulatis, basi latioribus. $\mathcal{M}$ v. v.

In saxosis agri Scardonitani et Sibenicensis. Fl. Aprili.

Obs. Simile *O. cornoso*, tamen distinctum foliis ciliatis latioribus, et racemo longiore.

An *O. collinum* *Gufone Ind. semin.* 1825, vel ac *O. garganicum* *Tenore ad Ind. sem. Append.* 1827^p quae mihi ignota. Videtur tamen differre ab illo quia nullam habet cum *O. naro* similitudinem, cui illud omnino simile ex Auctore, ab hoc scapo recto et pedunculis racemosis non corymbosis.

14. *Scilla amethystina* mihi.

S. bulbo glabro, foliis lanceolatis acuminatis glabris planis, scapo folia subaequante, racemi abbreviati pedunculis coloratis sparsis, bracteis amplexantibus parvulis, corollae planae laciniis ovatis obtusis, antheris bifidis. $\mathcal{M}$ v. v.

Hab. in pratis udis circa salonas. Floret Majo.

Obs. Affinis *S. hyacinthoidi* etiam indigenae, quae tamen ab ipsa discrepat magnitudine omnium partium multoties majori, bulbo tomentoso, foliis obtusioribus margine tenuissime ciliatis, scapo multo brevioribus, racemo longissimo ac forma antherarum.

15. *Dianthus integer* mihi.

D. glaber, caule laevi prostrato diffuso, ramis adscendentibus gracilibus unifloris, foliis linearibus planis margine scabris, calycis squamis late ovatis

12

quaternis inaequaliter aristatis, petalis obovatis integris imberbibus brevibus. 24. v. v.

Obs. Flores albi parvi, calyce atrorubente. Caulibus decumbentibus et fere repentibus saxa Biokovi obvestit ac hilarat prope jugum Troglav. Fl. mense Julio.

16. *Dianthus racemosus mihi.*

D. glaber, radice lignosa, caulibus laevibus erectis simplicibus, foliis linearibus rigidis acutis canaliculatis margine scabris, floribus solitariis fasciculatisve laxe racemosis secundis, inferioribus pedunculatis, supremis sessilibus, calycis squamis triplici serie imbricatis lanceolato-acuminatis nervosis, margine scariosis, petalis obovatis imberbibus integris. 24. v. v.

In agri Sibenicensis collibus humilioribus asperis alle Torette, S. Giorgio et Jaderae.

Obs. Species inflorescentiae forma ab omnibus distinctissima. Fl. rosei vix odori. Julio, Augusto.

17. *Silene Tommasinii mihi.*

S. undique viscoso - pubescens, pumila, caule gracili ramoso basi lanuginoso, foliis radicalibus spatulatis petiolatis, caulinis lanceolato-linearibus sessilibus, floribus dichotome paniculatis, calycibus conico-clavatis, petalis emarginatis. An 24. p. v. s.

In Mte. Sella supra Ascrivium. Julio.

Obs. Inter *S. alpestrem* et *quadridentatam* media: differt ab illa caule ramoso, ab hac foliis latioribus obtusioribus, ab utraque pube viscida om-

nium partium, ne calyce quidem excepto, et petalis emarginatis non 4-dentatis. Seminum cilia lente tantum conspicua, dum in illis semina sunt marginato-fimbriata, ciliis nudo oculo visibilibus.

18. *Helleborus multifidus mihi.*

H. caule elato angulato bifido, ramis paucifloris, foliis radicalibus longissime petiolatis amplis coriaceis glabris pedato-partitis, lobis dichotomis basi integris cuneatis, laciniis anguste lanceolatis acuminatis argute mucronato-serratis venosissimis, floralibus palmato-partitis subsefsilibus, sepalis late ovatis. 24 v. v. fructific.

In tota Dalmatia montana. Fl. Aprili, Majo.

Obs. An *H. dumetorum* Kit? Videtur differre magnitudine majori, foliis multifidis, laciniis angustis elongatis, floribus copiosioribus. Certe distinctus ab *H. viridi* quorum *Helleborum dumetorum* jungit cl. Sprengel in *Syst. veg. vol. 2 p. 659.*

19. *Satureja parviflora mihi.*

S. caule fruticuloso pubescente ramoso, foliis lanceolato-linearibus margine revolutis glabris, pedunculis axillaribus oppositis subtrifloris folia subaequantibus, pedicellis inaequalibus bracteis duplo longioribus, floribus post anthesin cernuis, calycibus labiatis fauce villosis, dentibus ciliatis, tribus superioribus brevioribus latioribusque 24 v. s.

In montibus Pastrovich in extremo Dalmatiae confinio prope Albaniam. Augusto.

Obs. Florum characteres potius *Thymi* quam *Saturejae*. Habitus tamen, et affinitas stirpis cum *S. graeca Saturejam* esse ostenderunt. Differt ab hac specie foliis multo angustioribus glabris, floribus longe pedicellatis paucioribus, calycis dentibus forma et longitudine inaequalibus.

20. *Stachys fragilis mihi.*

S. glabriuscula, caule erecto ramoso fragili, foliis oblongo-lanceolatis obtusis, inferioribus subcrenatis latioribus, superioribus linearibus integris, spicis terminalibus solitariis ternisve aggregatis, verticillis contiguis 6-7 floris, bracteis ovato-cordatis acuminatis bracteolisque setaceis integris canescentibus, calycibus campanulatis pubescentibus aristatis, corollae labio superiori fornicato integro pubescente, inferioris lacinia media obcordata. 4 v. v.

Hab. inter Onaeum et Peguntium ad viam, et in montibus Biokovo et Sella.

Obs. Flores ochroleuci fauce rubro-punctati. Pars floralis detrita foetet. Floret Junio.

21. *Stachys menthaefolia mihi.*

S. hirsuta, caule adscendente ramuloso, foliis inferioribus petiolatis subcordato-ovatis rectangulodentatis, supremis ovato-lanceolatis sessilibus, floralibus integris subcordatis acuminatis, verticillis distinctis sub 10-floris, calycibus campanulatis pubescentibus aristatis, corollae labio superiori pubescente spathulato parvo, inferiore maximo. v. 3.

Hab. Ascrivii. Floret Junio.

Obs. Foetida, siccata nigrescit. Floret albid.

22. *Stachys subrenata mihi.*

S. hirsuta, caulibus diffusis ramosis ascendentibus, foliis oblongo-lanceolatis obtusis subrenatis vel integris, supra lineatis subtus nervosis, inferioribus basi attenuatis, floralibus integris acutiusculis, verticillis distinctis sub-sexfloris, calycibus campanulatis hirsutis aristatis, corollae labio superiori lanuginoso. 24 v. v.

In collibus Dalmatiae montanae. Fl. Julio, Augusto.

Obs. Affinis *St. rectae*, diversa tamen foliis multo angustioribus vix remote obtuseque crenatis, calycibus duplo majoribus, corollae galea minori pilis longis erectis barbata. Radix sublignosa. Flores ochroleuci.

23. *Farsetia dalmatica mihi.*

F. stellato-canescens, caulibus basi suffruticosis, ramis teretibus ascendentibus, foliis obovatis in petiolum attenuatis integris repandisve, stylo longo deciduo, stigmatate bilobo. 24.

Hab. in rupestribus Mandetii et Onaci. Fl. Majo-Junio. v. v.

Syn. *F. triquetra* De C. *Syst.* 2. pag. 290. *Prodr.* 1. p. 158. Spreng. *Syst.* 2. p. 870. *Trattinn. Enum. Pl. Dalm.* p. 15. tab. 10. f. 1.

Obs. In diagnosi primum data a cl. De Cand. sequentia emendari merentur. Rami non triquetri sed teretes, qui tantum exsiccatione angulosi fiunt,

quapropter mutandum erat nomen specificum, utpote falsum. Stigma non simplex sed bilobum. In icone citata, caeterum sat bona, stigma male exhibetur simplex, desunt duo calycis gibbositates, et ad margines silicularum insculpti sunt puncti quidam, qui in planta omnino desiderantur.

24. *Hesperis glutinosa* mihi.

H. hirsuta glutinosa, caulibus ramosis, foliis radicalibus lyrato-pinnatifidis crassiusculis glabris, caulinis late lanceolatis subpetiolatis basi incisodentatis, apice acuminatis integris, pilosis viscidis; pedicellis racemosis calyce brevioribus subsecundis, petalorum unguibus calyce duplo longioribus, siliquis hirsutis glutinosis patulis demum deflexis subtorulosis, septo fungoso, seminibus oblongis truncatis. 24 v. v.

In sterilibus Zaton Verpolje. Mandetree, Onaci Brattiae. Fl. Martio.

Syn. Leucojum saxatile alterum obsoleto flore Column. Ecpfr. 2, p. 261. icon p. 262. Hesperis peregrina siliquis articulatis C. B. P. melancholica Park. ex Morison Oxon, t. 3, p. 252. Sect. III. tab. 10, f. 5. minus bona.

Obs. Species H. laciniatae All. nimium affinis ex descriptionibus cell. DC. et Spr., non vero Allionii, cujus insuper figura valde a nostra recedit, ut ex comparatione cum optima icone Columnae supra citata quisque facile noscet. Cl. Bertolonius, qui specimen fere originale possidet

plantae Allionii ex herbario Ignatii Moline-
tii depromptum, in litteris humaniter ad me datis
meam plantam ab hac certo certius differre affirma-
vit, magnitudine omnium partium multo minore,
hirsutiae, viscositate, foliis altius crebriusque dentatis
brevioribus, racemo laxiore subsecundo, siliquis hirtis
viscidis, toto denique habitu. His adde folia radi-
calia non obovata sed lyrata, caulina e basi dilatata
abrupte petiolata nec omnino sessilia, petalorum api-
cem acutiusculum integrum non emarginatum. Flo-
res noctu graveolentes, sordide rubri, tristes.

25. *Pteroneurum dalmaticum* mihi.

P. glabrum, caule diffuso ramosissimo, foliis
pinnatis carnosis glaucescentibus, foliolis obovatis
petiolatis trilobis, infimis subpalmatis, siliquis errec-
tis glabris, stylo elongato tereti coronatis, seminibus
apice marginatis. ☉ v. v.

Hab. inter saxa mobilia circa Peguntium, in ru-
pestribus circa Duare, in monte Rillich prope Vergo-
raz, in monte Vermaz circa Ascrivium. Floret Junio.

Syn. *Cardamine maritima* Portenschl. in
De C. Syst. 2. p. 267. Prodr. 1. p. 153. Trattinn.
En. Pl. Dalm. p. 15. tab. 11. Deless. Icon. sel. 2.
t. 32. Spr. Syst. IV. part. II. p. 241.

Obs. Calyx patens, siliqua lanceolata, placentae
alatae, et funiculi dilatati. Ergo species certe ad
Pteroneurum Cand. amandanda. His accedit affini-
tas summa cum *Pteroneuro* carnosio et graeco. Se-
mina oblonga sunt, et apice membranula scariosa

marginata, non ovata et immarginata ut in *Cardaminis*. An hi characteres toto generi communes? Nomen triviale speciei inditum a. b. m. Portenschlagio mutavi, utpote quod e falsa, aut saltem minus obvia statione desumptum. Species praediligit loca liberis lapidibus strata, ut ceterae hujusce generis.

26. *Vesicaria microcarpa* mihi.

V. herbacea stellato-canescens, caulibus rectis divaricatim ramosis, foliis obovato-spathulatis integris, radicalibus petiolatis majoribus, calycibus aequalibus, corymbis fructiferis confertis, siliculis globosis inflatis glabris oligospermis, stylis persistentibus, seminibus marginatis. ☉ v. v.

Hab. in monte Biokovo. Floret Junio, Julio.

Obs. Species *Vesicarianis* De C. Syst. 2. p. 296. accensenda.

27. *Astragalus argenteus* Bertoloni ined.

A. sericeus, caulibus diffuso-procumbentibus herbaceis basi perennantibus, pedunculis terminalibus longissimis laxe racemiferis, foliis pinnatis 5-7 jugis, foliolis linearibus sensim angustioribus, stipulis liberis, alis corollae integris vexillo brevioribus, leguminibus strictis rectis teretibus acuminatis. ♀ v. v.

Hab. in saxosis apricis agri Scardonitani, Sibiricensis, in monte aureo.

Obs. Affinis *A. vesicario* seu *albido* Kit., a quo differt racemo laxo longiore, foliis angustis, calycibus leguminibusque teretibus soricis.

Primus stirpem detexit in montibus italis cel. Bertolonius, cujus descriptionem porrigit in sua Flora italica, opere ob auctoris famam solique amplitudinem atque ubertatem botanicis desideratissimo. Locum obtinet haec species in Serie prima sectionis secundae Disitiflorum *De C. Prodr.* 2. p. 284, et inter herbaceas adscendentes pedunculis spicato-racemiferis folio longioribus *Spr. Syst.* 3. p. 300.

28. *Lathyrus aristatus mihi in Append. semin. H. Patav.* 1826.

L. pubescens, caulibus procumbentibus angulosis, foliis bi-triugis, inferiorum foliolis late cuneatis retusis brevibus mucronatis, superiorum linearibus elongatis, petioli apice aristato anelice, stipulis semisagittatis dentatis, pedunculis folio brevioribus solitariis unifloris articulatis ebracteatis nutantibus, demum incurvis, vexillo apice bilobo, leguminibus oblongis polyspermis nitidis glabriusculis, seminibus globosis laevissimis (○) v. v.

In collibus agri Sibenicensis locis herbidis. Flores albi. Aprili.

29. *Lathyrus stans mihi.*

L. glaber, caulibus tetragonis erectis ramosis rigidis, foliis unijugis: foliolis lanceolatis quinquenerviis obtusis mucronatis, petioli apice aristato anelice, stipulis semisagittatis unidentatis, pedunculo solitario unifloro ebracteato longioribus, corolla calyce paullo longiora, vexillo incumbente, leguminibus linearibus apice latioribus subincurvis torulosis

tenuissime reticulato-venosis glabris, seminibus globosis. ☉ v. v.

Hab. in vineis, satis agri Sibenicensis. Junio.

Obs. Affinis, si cui, *L. sphaerico*, a quo differt habitu rigidiore, cirris nullis, quorum loco foliolum lanceolato-lineare brevissimum, foliolis latoribus brevioribus quinquenerviis obtusis, dum in *L. sphaerico* trinervia sunt et linearia, leguminibus non crasse sed tenuissime nervosis apicem versus incurvis latoribus, dum in altera recta sunt et in acumen attenuantur.

30. *Medicago crassispina* mihi.

M. pubescens, caulibus prostratis tetragonis, foliolis obovatis apice argute dentatis, stipulis lanceolatis acuminatis basi incis, pedunculis trifloris, leguminibus cochleatis ovato-cylindricis glabris, anfractibus quatuor arcte adpressis venosis, aculeis rigidis conicis incurvis reflexis distichis, margine inter aculeos saliente tenui acuto, seminibus inaequaliter reniformibus oblique truncatis. ☉ v. v.

In insula Crappano, et in illa cui superstructa est arx maritima D. Nicolai ante portum Sibenicensem. Majo. Junio.

Obs. Aculei in fructibus junioribus subulati, demum crassi conici. Ex descriptionibus auctorum videtur affinis *M. tribuloidi* Desrouss. hac mihi ignota, meam utpote novam descripsi, distinctionem suadentibus pedunculis trifloris non bifloris, anfractibus vix quaternis non quinis, tenuiter reticulato-

venosis non lacunoso-rugosis, aculeis denique multo longioribus, nec illis fructuum *Tribuli terrestris* ullo pacto similibus, uti de sua cl. Desrousseaux.

31. *Trifolium dalmaticum mihi.*

T. pubescens, caulibus prostratis apice inflexis, stipulis ovatis membranaceis nervosis, caudis lanceolato-acuminatis, foliolis petiolatis nervosis obovatis tenuissime denticulatis, floralibus subsefsilibus, stipulis dilatatis involucrentibus, capitulis ovatis conicis axillaribus terminalibusque sessilibus basi foliosis, calycibus pubescentibus, dentibus linearibus enervi-
bus rectis, demum recurvis corolla monopetola duplo brevioribus. ☉ v. v.

In herbidis totius Dalmatiae. Vere et aestate.
Fl. albi vel rosei.

Obs. Affine *T. scabro* a quo differt statura multoties majore, caule decumbente gracili non rigido erecto, capitulis ovato-conicis longioribus, dentibus calycinis angustioribus longioribusque enervi-
bus, corolla monopetala his duplo longiore.

32. *Trifolium succinctum mihi.*

T. hirsutum, caulibus adscendentibus, foliis ovalibus obtusis apice obscure denticulatis, supremis oppositis, stipulis ovatis membranaceis nervosis, caudis lanceolatis; capitulis ovatis terminalibus pedunculatis involucreo monophyllo pelviformi margine decemfido succinctis, calycibus compressis basi nervosis, dentibus adscendentibus lanceolatis acuminatis pilosis, infimo duplo longiore. ☉ v. v.

In pratis et herbidis agri Sibenicensis et Salonitani. Majo.

Obs. Flores albidī. Species involucri forma ab omnibus distinctissima.

33. *Achillea argentea mihi.*

A. radice sublignosa, caulibus simplicibus nudiusculis incanis, foliis nitide incano-sericeis, radicalibus cuneatis longe petiolatis tridentatis vel inciso-pinnatifidis, laciniis oblongis obtusis, caulinis paucis linearibus integris sessilibus, corymbo laxo subsimplici. 24

In devexitatibus rupestribus jugi Troglav in Biokovo. Julio.

Obs. Admodum affinis *A. Clavenae*, facies tamen diversa, statura minor, pubes nitida, caules subnudi, folia minus incisa, laciniis latioribus, caulina prorsus integra linearia. v. v.

34. *Centaurea cuspidata mihi.*

C. herbacea glabra, caulibus adscendentibus angulosis subunifloris, foliis coriaceis utrinque attenuatis cuspidatis glanduloso-punctatis viscidulis, radicalibus ovato-lanceolatis subintegris petiolatis, supremis lanceolatis sessilibus integris, vel basi remote dentatis: floribus bracteatis, calycibus ovato-oblongis, squamis glabriusculis alte ciliato-serratis aristatis inermibus, flosculis radiantibus. 24 v. v.

Hab. in rimis rupium montis Biokovo. Floret Junio.

Obs. Flores dilute violacei. Folia ex punctis glandulosis praecipue paginae inferioris gluten quoddam excernunt, quod exsiccatione in apricis densatur, albescit, et foliis canescentiae speciem impertit, quae

a pilis omnino deficientibus nullimode repetenda. In sectione I. *γ a. a.* * *Centaurearum cl. Sprengelii Syst.* 3. pag. 397. locari debet.

35. *Centaurea punctata mihi.*

C. glabra viscidula, caule elato erecto angulato apice ramosissimo, ramis ample paniculatis multifloris, foliis viridibus glanduloso-punctatis, inferioribus bipinnatis, superioribus pinnatis, laciniis angustissimis tenuibus, supremis floralibusque simplicibus linearibus, floribus basi foliosis, calycibus ovato-oblongis, squamis ovatis appressis, apice fusco-marginatis ciliatis. ☉ v. v.

In agris sterilibus Dalmatiae montanae prope Duare. Julio.

Obs. Similis *C. paniculatae*, sed omnium partium glabritie, virore, visciditate, caule solitario erecto, foliis tenuioribus punctis copiosioribus impressis, laciniis angustissimis ad nervum usque productis, plantae magnitudine, florum parvitate satis distincta. Flores rubri.

36. *Centaurea salonitana mihi.*

C. floccoso-pubescens herbacea, caule anguloso erecto apice ramoso paucifloro, foliis pinnato-partitis, foliolis oblongo-cuneatis subdecurrentibus obtusis mucronatis scabris subtus nervosis integris, radicalium foliolis infimis basi auritis, foliis supremis oblongo-cuneatis retusis integris, calycibus ovatis pedunculatis, squamis ovatis obtusis glabris viridibus apice scariosis ciliato-serratis, inferioribus aristatis, summis inermibus apice membrana scariosa dilatata appendiculatis, flosculis aequalibus. ☉ v. v.

Hab. prope Salonas ad viam quae Iragurium ducit, et ad sacellum D. Caji. Fl. Junio.

Obs. Flores citrini. Squamis omnino viridibus non aridis scariosis, foliisque simpliciter pinnatifidis ac fere pinnatis, foliolis integris obtusissimis apicem versus latioribus discriminatur a *C. tatarica*, cui videtur affinis.

37. *Picris laciniata* mihi.

P. multicaulis, setis hamoso-bifidis patentibus hirta, caulibus angulosis sulcatis diffusis, apice ramosis, foliis oblongo-lanceolatis remote profunde incisis, laciniis lanceolatis mucronulatis integris, inferioribus basi attenuatis, superioribus sessilibus, summis cordato-oblongis amplexicaulibus integris acuminatis, floribus dichotome paniculatis, pedunculis in-
crassatis, involucre patente. 24 v. v.

Onaci et Ascrivii in rupestribus. Julio.

Plures adhuc species detexi, quarum partem, deficientibus bibliothecae herbariique subsidiis, nondum satis tute pro novis audeo proponere; pars autem fere eodem tempore inventa et descripta fuit ab egregio et solertissimo stirpium sicularum indagatore Doct. Johanne Gufsone in suo *Florae siculae Prodromo*, et inter plantas rariores Aprutii et Calabriae, uti *Secale montanum*, *Lithospermum in-
crassatum*, *Polygonum controversum*, quod tamen non bene distinctum a *P. arenario* Kit., *Phyteuma collinum*, aliasque.

Regensburgische
Botanische
Gesellschaft

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Flora oder Allgemeine Botanische Zeitung](#)

Jahr/Year: 1829

Band/Volume: [12](#)

Autor(en)/Author(s): Visiani Roberto

Artikel/Article: [Plantae rariores in Dalmatia recens detectae a Roberto de Visiani, M. D. et plurium Academicarum Sodali. 3001-3024](#)